

**ASTRONOTLARIN KURTARILMASI, ASTRONOTLARIN VE UZAYA
FIRLATILMIŞ OLAN ARAÇLARIN GERİ VERİLMELERİ
HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĐUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 7.5.2004 Sayı: 25455)

Kanun No
5153

Kabul Tarihi
29.4.2004

MADDE 1. - Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 19 Aralık 1967 tarihli ve 2345 sayılı Kararı ile kabul edilen ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından 1968 yılında imzalanan "Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış Olan Araçların Geri Verilmeleri Hakkında Anlaşma"nın beyanda bulunulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuŐtur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**ASTRONOTLARIN KURTARILMASI,
ASTRONOTLARIN VE UZAYA FIRLATILMIŞ OLAN ARAÇLARIN
GERİ VERİLMELERİ HAKKINDA ANLAŞMA**

Âkit Taraflar,

Kaza, tehlikeli durum veya zorunlu iniş hallerinde, astronotlara mümkün olan her türlü yardımın yapılmasını, astronotların derhal ve güvenlik içerisinde dönüşlerinin sağlanmasını ve uzaya fırlatılmış araçların geri verilmelerini öngören Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın KeŐfi ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'nın büyük önemini kaydederek,

Bu yükümlölükleri geliŐtirmeyi ve bunlara daha somut anlam vermeyi arzu ederek,

Uzayın barıŐçı amaçlarla keŐfi ve kullanılması konusunda uluslararası iŐbirliĐini geliŐtirmeyi isteyerek,

İnsancıl düşüncelerden hareketle,

5153

29.4.2004

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

MADDE 1

Bir uzay aracı mürettebatının kazaya uğradığını veya tehlikeli durumda bulunduğunu veya egemenliği altındaki bir ülkeye veya açık denize veya hiçbir Devletin egemenliği altında olmayan herhangi bir yere zorunlu veya istek dışı bir iniş yaptığı yolunda bilgi alan veya bunu saptayan her Âkit Taraf,

a. Fırlatan makamı haberdar eder veya fırlatan makamı belirleyemez ve kendisiyle hemen iletişim kuramazsa, elinde bulunan her türlü uygun haberleşme aracı ile derhal kamuya yönelik bir açıklama yapar,

b. Bu bilgiden gecikmeksizin, elinde bulunan her türlü uygun haberleşme aracı ile yayması için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterini haberdar eder.

MADDE 2

Kaza, tehlikeli durum, acil veya istek dışı iniş sonucunda, bir uzay aracı mürettebatının Âkit Taraflardan birisinin egemenliği altındaki bir bölgeye inmesi halinde, bu Âkit Taraf, derhal kurtarılmalarını ve kendilerine gerekli her türlü yardımın yapılmasını sağlamak üzere mümkün olan bütün tedbirleri alacaktır. Âkit Taraf, aldığı tedbirlerden ve bunların sonuçlarından, fırlatan makamı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreterini haberdar edecektir. Eğer fırlatan makamın yardımı, acil bir kurtarmayı kolaylaştırabiliyor veya arama ve kurtarma çalışmalarının etkinliğine kayda değer derecede katkıda bulunabiliyor ise, fırlatan makam söz konusu arama ve kurtarma işlemlerinin etkinlikle sürdürülmesi amacıyla, Âkit Taraf ile işbirliğinde bulunur. Bu çalışmalar, fırlatan makam ile yakın ve sürekli bir danışma içerisinde hareket edecek olan Âkit Tarafın yönetimi ve kontrolü altında yapılır.

MADDE 3

Eğer bir uzay aracı mürettebatının açık denize veya bir Devlet egemenliği altında bulunmayan bir yere indiği bilgisi alınır veya saptanır ise, imkânları uygun olan Âkit Taraflar, gerektiği takdirde, bu mürettebatın hızla kurtarılmasını sağlamak amacıyla, arama ve kurtarma çalışmaları için yardımda bulunurlar. Bu Âkit Taraflar, atmakta oldukları adımlardan ve bunların sonuçlarından fırlatan makamı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar etmelidirler.

MADDE 4

Kaza, tehlikeli durum, acil veya istek dışı iniş sonucunda bir uzay aracı mürettebatının, Âkit Taraflardan birisinin egemenliği altında bulunan bir bölgeye inmesi veya açık denizde veya bir Devlet egemenliği altında olmayan diğer bir yerde bulunmaları halinde bunlar, derhal ve güvenlik içerisinde fırlatan makamın temsilcilerine teslim edilirler.

MADDE 5

1. Bir uzay aracının veya bunu oluşturan parçaların, Yeryüzünde kendi egemenliği altında bulunan bir ülkeye veya açık denize veya bir Devlet egemenliği altında olmayan herhangi bir yere düştüğü bilgisini alan veya saptayan her Âkit Taraf, fırlatan makamı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ni haberdar eder.

2. Egemenliği altında bulunan bölgede bir uzay aracı veya bunu oluşturan parçalar tespit edilen her Âkit Taraf, fırlatan makamın isteği üzerine ve talep edilmiş ise bu makamın yardımı ile, araç veya bunu oluşturan parçaları bulup kurtarmak için uygulanabilir bulunduğu tedbirleri alır.

3. Fırlatan makamın sınırları dışında bulunan uzaya fırlatılmış araçlar veya bunları oluşturan parçalar, fırlatan makamın talebi üzerine kendisine geri verilecek veya kendisinden istenmesi halinde, bulunanların geri verilmelerinden önce teşhislerini sağlayacak bilgiler fırlatan makamın temsilcilerinin tasarrufuna hazır tutulacaktır.

4. Bu maddenin 2. ve 3. paragrafları hükümlerine bağlı kalmaksızın, egemenliği altındaki bir bölgede bulunan veya başka herhangi bir yerde bulup kurtarmış olduğu bir uzay aracının veya onu oluşturan parçaların, nitelikleri itibariyle, tehlikeli veya zararlı olduklarına inanması için nedenler bulunan her Âkit Taraf, bundan fırlatan makamı haberdar edecek ve fırlatan makam söz konusu Âkit Tarafın yönetimi ve kontrolü altında muhtemel zarar tehlikesini ortadan kaldırmak üzere derhal etkin tedbirler alacaktır.

5. Bu maddenin 2. ve 3. paragrafları hükümleri uyarınca, bir uzay aracının veya bunu oluşturan parçaların bulunup kurtarılması ve geri verilmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesinden doğan masraflar fırlatan makama aittir.

MADDE 6

Bu Anlaşmanın amaçları çerçevesinde "fırlatan makam" teriminden, fırlatmadan sorumlu Devlet veya eğer fırlatmadan bir uluslararası hükümetlerarası kuruluş sorumlu ise, bu kuruluşun bu Anlaşmadan doğan hak ve yükümlülükleri kabul ettiğini bildirmesi ve kuruluşu üye devletlerin çoğunluğunun bu Anlaşmaya ve Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşmaya taraf olması kaydıyla, bu kuruluş anlaşılır.

MADDE 7

1. Bu Anlaşma bütün Devletlerin imzasına açıktır. Bu Anlaşmayı, bu maddenin 3. paragrafına göre yürürlüğe girmeden önce imzalamamış olan her Devlet, her zaman ona katılabilir.

2. Bu Anlaşma, imzalayan Devletlerin onayına tâbi olacaktır. Onay ve katılım belgeleri, işbu metinde Saklayıcı Hükümetler olarak tayin edilmiş bulunan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetlerine tevdi olunacaktır.

3. Bu Anlaşma, Anlaşma hükümlerine göre Saklayıcı Hükümetler olarak tayin edilmiş olanlar da dahil olmak üzere, beş Hükümetin onay belgelerini tevdi etmeleri halinde yürürlüğe girecektir.

4. Bu Anlaşmanın, yürürlüğe girmesinden sonra onay veya katılım belgelerini tevdi eden Devletler için Anlaşma, söz konusu onay veya katılım belgelerinin tevdi edildiği tarih itibarıyla yürürlüğe girecektir.

5. Saklayıcı Hükümetler, bu Anlaşmayı imzalayan veya bu Anlaşmaya katılan devletleri, Anlaşmayla ilgili her imza tarihi, onay veya katılım belgelerinin tevdi tarihi, yürürlüğe giriş tarihi ve diğer bildirimler konusunda derhal bilgilendirir.

6. Bu Anlaşma, Saklayıcı Hükümetler tarafından, Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102. maddesi uyarınca tescil ettirilir.

MADDE 8

Bu Anlaşmaya Taraf her Devlet, Anlaşmada değişiklik yapılmasını önerebilir. Bu değişiklikler, bunları kabul eden Anlaşmaya Taraf her Devlet bakımından Anlaşmaya Taraf Devletlerin çoğunluğunca kabul edildikleri an, daha sonra Anlaşmaya Taraf diğer Devletlerin her biri bakımından, kabul edildikleri tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 9

Bu Anlaşmaya Taraf her Devlet, yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra, Saklayıcı Hükümlere yapacağı yazılı bildirim ile Anlaşmadan çekildiğini bildirebilir. Böyle bir çekilme, bu bildirim alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

MADDE 10

İngilizce, Rusça, Fransızca, İspanyolca ve Çince metinleri aynı derecede geçerli olan bu Anlaşma, Saklayıcı Hükümetlerin arşivlerinde saklanacaktır. Anlaşmanın, usulüne uygun şekilde onaylanmış örnekleri Saklayıcı Hükümetler tarafından, Anlaşmayı imzalayan veya ona katılan Devletlerin Hükümetlerine gönderilecektir.

Yukarıdaki hususları tasdiklen, usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış, aşağıda imzası bulunan kişiler işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Üç nüsha halinde, Londra, Moskova ve Vaşington kentlerinde, bindokuzyüztümüşsekiz yılının Nisan ayının yirmiikinci gününde yapılmıştır.

BEYAN

**Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış olan Araçların
Geri**

**Verilmeleri Hakkında Anlaşmanın onaylama sırasında Türkiye Cumhuriyeti
tarafından yapılan beyanın metni**

Türkiye Cumhuriyeti, işbu Anlaşmanın hükümlerini yalnızca diplomatik ilişkisi bulunan Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
37	39	288
47	75	64
48	82	23:24, 35:49

I- Gerekçeli 413 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 82 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Sanayi, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/733